

Groeten uit Lochem (23)

Een nieuwjaarsgroet van Gerrit Jan Postel

CeesJan Frank

L.A. M'n eerste groet in 't jaar 07. Je komt toch nog? Hartel. Gr. G. Zo luidt de tekst op een ansichtkaartje dat op 31 december 1906 vanuit Lochem werd gestuurd naar een mejuffrouw A. Hagens in Zutphen. Een nieuwjaarsgroet én een verwachtingsvolle vraag van een verliefde Lochemer?

Die ondertekende het kaartje slechts met een "G", maar het is wél een heel herkenbare paraaf! Het is namelijk de korte, maar heel herkenbare signatuur waarmee Gerrit Jan Postel (1887-1945), de bekende Lochemse architect, veel van zijn documenten ondertekende. En dan weten we meteen ook wie die juffrouw Hagens uit Zutphen is. Dat moet Anna Wilhelmina Hagens zijn, met wie hij op 7 september 1912 in het huwelijk trad. "L.A.", de aanhef op het ansichtkaartje, zal dan ook wel voor "Lieve Anna" staan.

Anna was in 1885 geboren als dochter van de manufacturenhandelaar Jan Hagens en zijn vrouw Johanna Bargman. Haar broer Jan bestierde in die tijd de winkel van zijn vader, in de Walderstraat (nr.10). Dat pand stond recht tegenover het ouderlijk huis van Gerrit Jan, op de hoek van de Walderstraat en de Blauwe Torenstraat. Zijn vader had er een logement, dat bekend stond als "Het Zwijnshoofd" en was tevens verkoopmeester en

depothouder van Van Gend en Loos. Anna en Gerrit Jan hebben elkaar al als klein kind gekend en kwamen veel bij elkaar over de vloer. In één van de familieanekdotes herinnert men zich dat ze toen al, net als in hun 12-jarige huwelijk, geregeld ruzie maakten, maar altijd naar elkaar toe bleven trekken. Uiteindelijk is de vonk blijkbaar overgeslagen en volgde het huwelijk in 1912.

In hun tienerjaren zagen Gerrit Jan en Anna elkaar niet zoveel. De kleine Gerrit Jan deed het goed op school en mocht een passende vervolgopleiding doen. Hiervoor vertrok hij al op veertienjarige leeftijd, in 1901, naar Rotterdam, waar hij de timmermansopleiding aan de Ambachtsschool bezocht. Hij ging wonen bij zijn oom Jan Wilhelm van den Brink, de broer van zijn moeder, en diens echtgenote, tante Adriana Elizabeth Rademaker. Oom Jan was gymnastiekonderwijzer op een gemeenteschool. In april 1904 slaagde Gerrit Jan met vlag en wimpel. Tijdens de jaarlijkse prijsuitreiking van de Ambachtsschool, waarvan in het *Rotterdamsch Nieuwsblad* verslag werd gedaan, ontving hij een horloge, een onderscheiding die alleen was bedoeld voor "die leerlingen, die zich door ijver en gedrag hebben onderscheiden en daarvoor door den directeur en alle leeraars en onderwijzers zijn aanbevolen", aldus het krantenbericht. In het

voorjaar van 1904 werd Gerrit Jan weer ingeschreven in Lochem, maar nog datzelfde jaar ging de nu zeventienjarige adolescent terug naar de havenstad om zich in te schrijven bij de Rotterdamse Kunstnijverheidsopleiding. Waarschijnlijk betrof dit de Rotterdamse Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen, de vroegere (Stads) Volksteekenschool. Deze had vanaf het einde van de negentiende eeuw een uitstekende afdeling voor het technisch tekenonderwijs, die een speciale sectie bouwkunde kende. Vanaf eind 1904 woonde Gerrit Jan in het huis van kamerverhuurster Crijntje den Herder aan de Roo-Valkstraat 2 in Rotterdam en vanaf 16 oktober 1908 stond hij ingeschreven als woonachtig aan de 1e Van Middellandstraat 17a, bij de familie Harzing². In deze periode vervulde hij ook nog zijn militaire dienstplicht bij het 1e regiment infanterie in Deventer en later waarschijnlijk ook in Rotterdam³. Opmerkelijk is Postels tijdelijke aanstelling, die hij in augustus 1906 verwierf als tekenaar aan het bureau van de Sectie-ingenieur van de Maatschappij tot Exploitatie van de Staats Spoorwegen in Zutphen⁴. Hij werd toen al vermeld als "bouwkundig opzichter te Lochem". Het is in deze periode dat hij vanuit Lochem de nieuwjaarsgroet stuurde naar zijn Anna. Zij verbleef in Zutphen en hielp daar mee in de kruidenierswinkel van haar broer Jan Hendrik Hagens aan de Turfstraat 21, het adres op de ansichtkaart. Anna werd op 11 maart 1909 zelfs officieel ingeschreven in de gemeente Zutphen, waar ze introk bij haar broer. In het huis van Jan Hendrik woonden ook haar zuster Johanna Hendrika en

neef Berend. De kruidenierszaak van de familie Hagens bevond zich tot 1912 aan de Turfstraat en daarna nog enkele jaren aan de Beukerstraat. In maart 1914 verhuisde Jan Hendrik met zijn vrouw Wilhelmina Nuyt naar Enschede. Daar bezat Jan Hendrik al rond 1910 een tweede kruidenierszaak.

Gerrit Jan Postel werd op 4 juni 1909 weer definitief ingeschreven in het Lochemse bevolkingsregister. Hij vestigde zich er, nog geen 22 jaar oud, als "architect bouwkundige". In eerste instantie trok hij bij zijn ouders in het oude huis aan de Walderstraat in. In 1910 zorgde de overbuurman, Anna's vader Jan Hagens voor zijn eerste opdracht in de Lochemse binnenstad: het ontwerp voor een geheel nieuwe voorgevel voor het winkelhuis aan de Walderstraat. In later jaren volgden nog meer klussen voor de familie Hagens, zoals de bouw en latere verbouwingen van een kleine boerderij aan de Enkweg (1911, 1923) en een tweede verbouwing van de winkel aan de Walderstraat (1924).

In 1912 vond dus het huwelijk plaats tussen Gerrit Jan en de in Lochem teruggekeerde Anna. Het pas getrouwde stel betrok het in 1912 door Gerrit Jan ontworpen huis Nieuweweg 34, bekend als "In den Olifant". Er werden hier drie kinderen geboren: Johanna Janna in 1913, Hendrikus (Dick) in 1915 en Anna in 1922. Het huwelijk werd op 27 november 1924 ontbonden. Al op 7 januari 1925 liet Postel zich, nu in Den Haag, opnieuw in de echt verbinden, en wel met de excentrieke Suzanna (Suze) Wilhelmina Lucouw (1886-1975).

Noten

- 1 *Rotterdamsch Nieuwsblad*, 11 april 1904.
- 2 Stadsarchief Rotterdam, Bevolkingsregister Rotterdam, Alleenstaandenregister, D-36, 494.03/604.
- 3 *Rotterdamsch Nieuwsblad*, 22 november 1907.
- 4 *Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant*, 13 augustus 1906.